

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

GMINA GOSTYCYN

Kraków 2019

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Spis treści

WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ I.....	8
1.1. Charakterystyka gminy	8
1.2. Sytuacja demograficzna.....	9
1.3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Gostycyn	13
1.3.1. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	16
1.3.2. Ujawnione przypadki przemocy w rodzinie	22
ROZDZIAŁ II	24
2.1. Podmioty przewidziane do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	24
2.2. Analiza SWOT	25
ROZDZIAŁ III.....	27
3.1. Cel główny Programu	27
3.2. Adresaci Programu	33
3.3. Realizatorzy Programu	33
3.4. Przewidywane efekty realizacji Programu	33
3.5. Finansowanie Programu	34
3.6. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	34

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy akceptację, zrozumienie a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiara” i „sprawca” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych, ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadawanie bólu i cierpienia¹.

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz.U. 2015r., poz. 1390)

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Za specjalistami z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie możemy wskazać następujące rodzaje przemocy:

1. Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej polegające na zachowaniach intencjonalnych prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

2. Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą.

3. Seksualną – to działanie mające na celu naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

4. Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

5. Zaniedbanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych każdej gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Gminy Gostycyn. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Wiążące akty prawne

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.);
- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016r., poz. 575);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r. poz. 2137 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 239 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2015r. poz.355 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015r. poz. 2082 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016r.poz. 1137);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z1997 r. poz. 555, ze zm.).

Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2029 jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gostycyn na lata 2019-2024;
- Gminnym Programem Wspierania Rodziny;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów na rok 2019 w Gminie Gostycyn.

Zgodnie z zapisem w art. 6 ust.2 pkt 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) oraz innych ustaw do zadań własnych gminy należy:

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie niniejszy dokument oparty został na zasadach:

1. Wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw.
2. Jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

3. Szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ROZDZIAŁ I

1.1. Charakterystyka gminy

Gmina Gostycyn jest to gmina wiejska, położona w południowo-zachodniej części powiatu tucholskiego, w województwie kujawsko-pomorskim. Jest to południowa część borów tucholskich. Gmina położona jest pomiędzy Pojezierzem Krajeńskim od zachodu, a od wschodu doliną rzeki Brdy. Przy gminie znajduje się droga wojewódzka będąca głównym połączeniem Tucholi z Bydgoszczą. Gmina Gostycyn sąsiaduje z następującymi gminami: Cekcyn, Kęsowo, Koronowo, Lubiewo, Sępólno Krajeńskie, Sośno i Tuchola. Administracyjnie składa się ona z 10 sołectw takich jak: Bagienica, Gostycyn, Łyskowo, Mała Klonia, Pruszcz, Przyrowa, Wielka Klonia, Wielki Mędromierz, Kamienica i Piła. Gmina Gostycyn zajmuje powierzchnię 136,15 km², co stanowi blisko 13% powierzchni powiatu tucholskiego. Użytki rolne zajmują 83,15 km², lasy i zadrzewienia – 41,48 km², wody – 4,22 km², tereny osiedlowe i komunikacyjne – 6,27 km², natomiast nieużytki – 2,03 km².

Rysunek 1. Położenie Gminy Gostycyn na mapie województwa kujawsko-pomorskiego

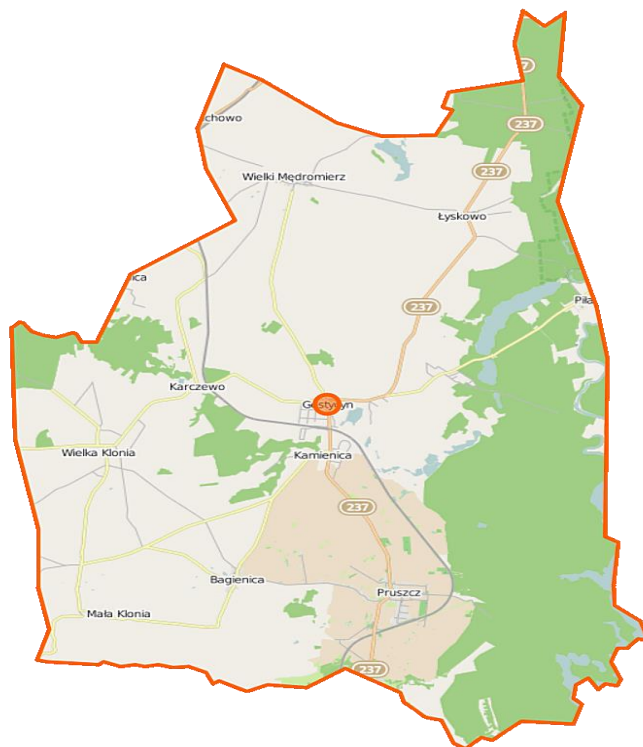
Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 39 os./km². Gmina Gostycyn zarówno ze względu na liczbę mieszkańców, jak i powierzchnię zaliczana jest do grupy gmin mniejszych. Jej siedzibą jest wieś Gostycyn, której centralne położenie sprawia, iż jest ona dobrze dostępna

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

z terenu całej gminy. Poniżej przedstawiony został szczegółowy podział administracyjny gminy.

Rysunek 2. Szczegółowy podział administracyjny gminy Gostycyn

1.2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Zgodnie z danymi z GUS, na koniec 2017 roku gminę Gostycyn zamieszkiwało 5 238 osób. Pod względem płci mieszkańców, niewielką przewagę mają mężczyźni, bowiem stanowią 50,1% liczby ludności. Współczynnik feminizacji w gminie wynosi 100 co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn, przypada 100 kobiet. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 0,1%. Możemy zauważyć również, że liczba mieszkańców w latach 2013-2017 kształtuje się na podobnym poziomie, natomiast w 2018 roku uległa znacznemu zwiększeniu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

o 84 osoby. Szczegółowy obraz liczby mieszkańców z podziałem na płeć w latach 2013-2018 przedstawia poniższa tabela.

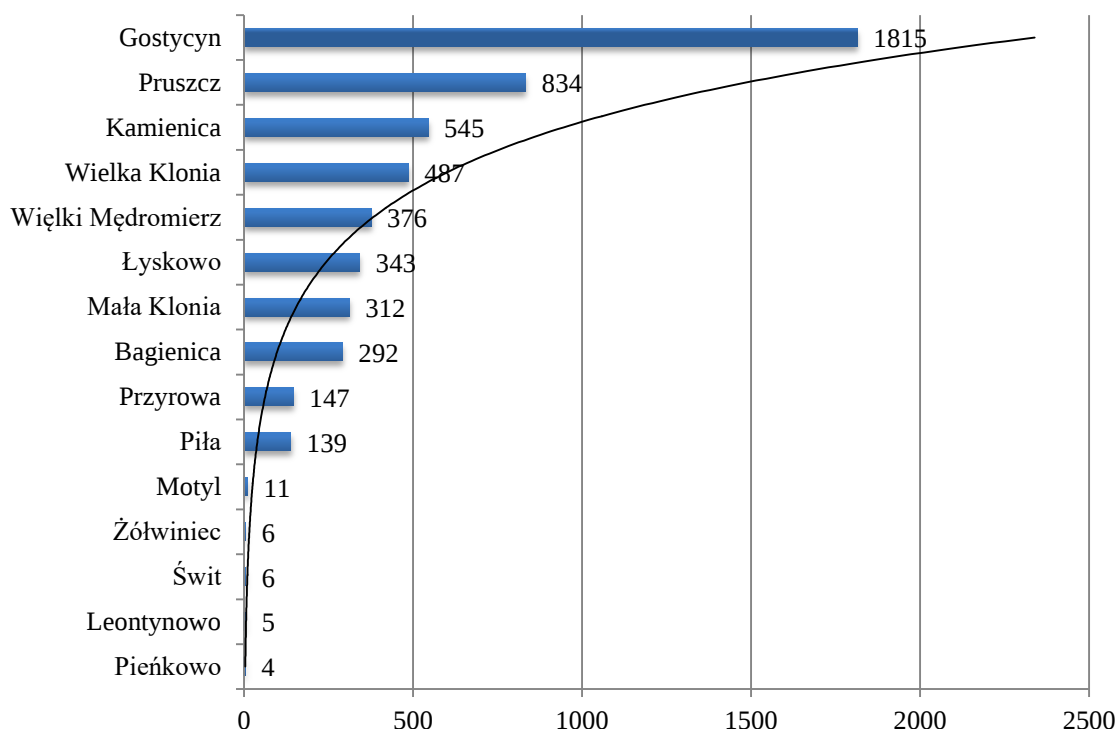
Tab.1. Liczba ludności w gminie Gostycyn w latach 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
kobiety	2 596	2 603	2 596	2 608	2 616	-
mężczyźni	2 623	2 630	2 622	2 624	2 622	-
ogółem	5 219	5 233	5 218	5 232	5 238	5 322

Źródło: <http://bip.gostycyn.pl>

Na terenie gminy Gostycyn znajduje się 15 miejscowości. Najliczniejszą pod względem mieszkańców miejscowością jest Gostycyn (1815 osób), na drugim miejscu znajduje się Pruszcz (834 osób), natomiast na trzecim – Kamienica (545). Najmniej osób zamieszkuje miejscowość Pieńkowo (4 osoby), Leontynowo (5 osób), Świt oraz Żółwiniec (6 osób). Dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wyk.1. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy Gostycyn - pobyt stały i czasowy

Źródło: <http://bip.gostycyn.pl>

Szczegółowy podział ludności gminy Gostycyn ze względu na wiek przedstawia poniższa tabela. Możemy zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 30-34 lat.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Tab.2. Ludność według płci i wieku w 2017 roku

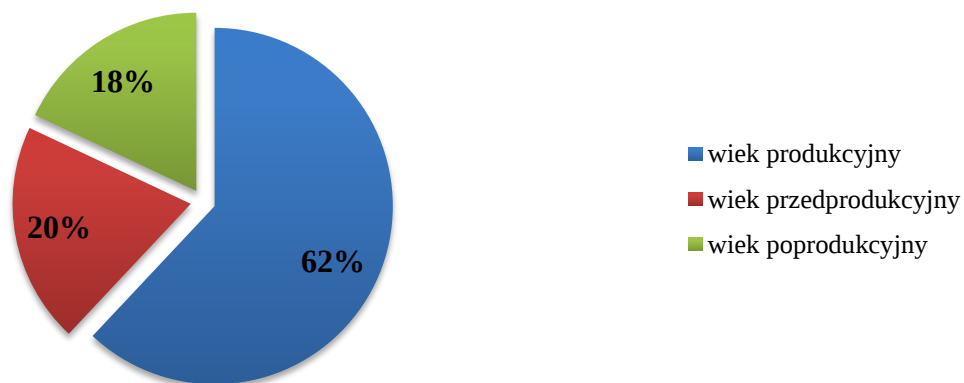
	Kobiety	Mężczyźni	Razem
85+	56	21	77
80-84	67	38	105
75-79	79	56	135
70-74	66	66	132
65-69	160	146	306
60-64	180	161	341
55-59	171	195	366
50-54	163	184	347
45-49	151	169	320
40-44	183	187	370
35-39	163	181	344
30-34	209	231	440
25-29	184	224	408
20-24	193	187	380
15-19	153	135	288
10-14	131	149	280
5-9	178	161	339
0-4	129	131	260

Źródło: GUS, 31.XII.2017

Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 38,9 lat, co w porównaniu do średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski jest wartością nieznacznie mniejszą. Średni wiek kobiet zamieszkujących gminę Gostycyn wynosi 39,7 lat i jest to zbliżona wartość do średniego wieku mężczyzn w gminie, który wynosi 38,2 lata.

Na terenie gminy Gostycyn ludność w wieku produkcyjnym stanowi 62,3% ogólnej liczby ludności, natomiast w wieku przedprodukcyjnym - 19,9%, a w wieku poprodukcyjnym – 17,9%. Poniższy wykres przedstawia, jak kształtuje się podział ludności według ekonomicznych grup wieku z podziałem na płeć.

Wyk.2. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Gostycyn

Źródło: GUS, 31.12.2017

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Jak wynika z danych przedstawionych w poniższej tabeli, odsetek kobiet będących w wieku poprodukcyjnym jest większy od mężczyzn o 10pp. Ponadto liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym jest większa od liczby kobiet o 12 pp., natomiast odsetek kobiet w wieku przedprodukcyjnym jest większy od mężczyzn o 10 pp.

Tab.3. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Gostycyn z podziałem na płeć

	Kobiety	Mężczyźni
wiek przedprodukcyjny	21%	19%
wiek produkcyjny	56%	68%
wiek poprodukcyjny	23%	13%

Źródło: GUS, 31.12.2017

Ważnym wskaźnikiem obrazującym dynamikę zmian w strukturze demograficznej jest wskaźnik przyrostu naturalnego, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Gostycyn jest on dodatni i wynosi 4, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 0,8 na 1000 mieszkańców gminy. Jest to wartość wyższa, w porównaniu do przyrostu naturalnego w województwie kujawsko-pomorskim, który wynosi – 0,2. Możemy zauważyć, iż w poprzednich 4 latach przyrost naturalny był zawsze dodatni, przy czym największy odnotowany został w 2016 roku i wynosił 16 osób. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tab.4. Przyrost naturalny w latach 2013-2017 w gminie Gostycyn

	2013	2014	2015	2016	2017
urodzenia żywe	61	53	52	57	47
zgony	51	50	48	41	43
przyrost naturalny	10	3	4	16	4

Źródło: GUS, 31.12.2017

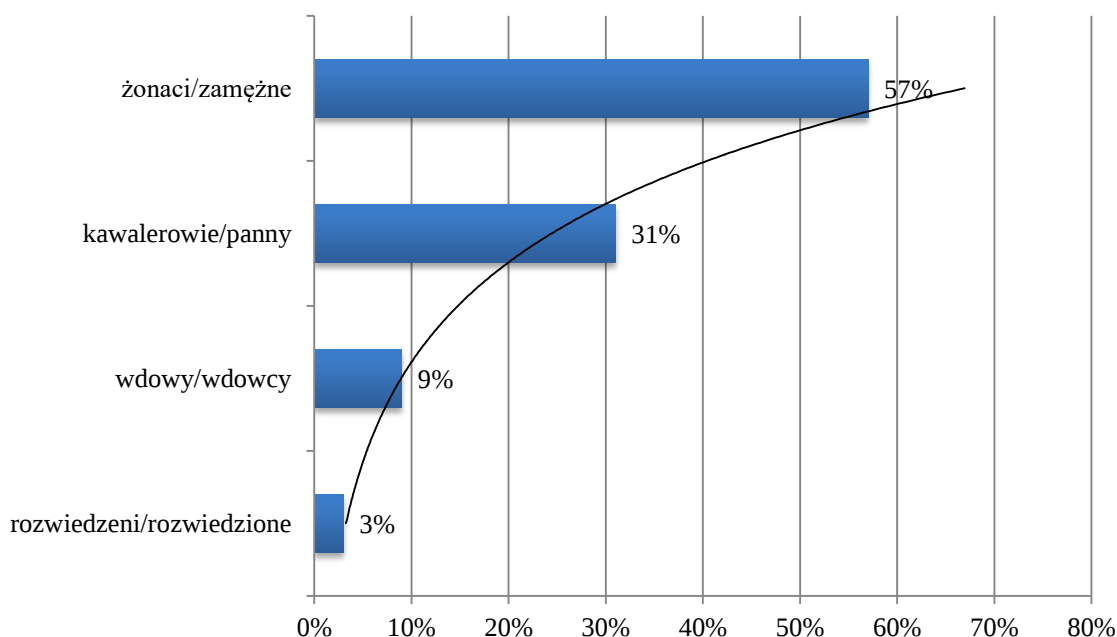
Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,19 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2017 roku urodziło się 47 dzieci, w tym dziewczynki stanowiły 53,2% ogółu, natomiast chłopcy – 46,8%.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Analizując strukturę demograficzną ludności gminy Gostycyn ze względu na stan cywilny mieszkańców możemy zauważyć, że osoby żyjące w związku małżeńskim stanowią 57% ogółu ludności, będące w stanie wolnym – 31,2%, będące po rozwodzie – 2,7%, natomiast wdowy/wdowcy – 8,7%.

Wyk.3. Stan cywilny mieszkańców gminy Gostycyn

Źródło: GUS, 31.12.2017

Zgodnie z danymi GUS z 2017 roku, saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Gostycyn -8, bowiem zarejestrowanych zostało 49 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 57 wymeldowań. W tym samym okresie czasu nikt nie zameldował się z zagranicy i nie wymeldował za granicę, co oznacza, iż saldo migracji zagranicznych wynosi 0.

1.3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Gostycyn

Definicja przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”. Często przemocą w rodzinie określa się „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **jest intencjonalna** - działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka;
2. **występuje dysproporcja sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza;
3. **narusza prawa i dobra osobiste** – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę narusza prawa i godność drugiego człowieka (członka rodziny);
4. **powoduje cierpienia i szkody** – osoby dotknięte przemocą w rodzinie doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Cykle przemocy

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Można więc wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę tego problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu.

Są to:

1. **faza narastania napięcia** – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doświadczająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. **faza ostrej przemocy** – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobny wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doświadczające przemocy wzywają Policję, szukają pomocy;
3. **faza miodowego miesiąca** - jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

o swojej miłości. Przeprasynom często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać „sprawcy” drugą szansę.

Faza miodowego miesiąca zatrzymuje „ofiara” w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu powraca i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk), za które grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od lat 2 do 12.

Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy w rodzinie

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Jest to wynik funkcjonujących stereotypów, które obejmują różnorodne obszary codziennego życia. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniem charakterystycznymi dla całego środowiska.

Z punktu widzenia problemu przemocy w rodzinie, za najważniejsze i najgroźniejsze uważa się stereotypy:

- *usprawiedliwiające przemoc,*
- *przenoszące odpowiedzialność za przemoc na osobę, która jej doznaje,*
- *przekonania izolujące osobę doświadczającą przemocy.*

Skutki przemocy w rodzinie

Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- objawy fizyczne (m. in. sińce, obrzęki, otarcia, rany, złamania, oparzenia),
- objawy emocjonalne (m. in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, zmienność nastrojów, niska samoocena),

Gminny program powinien stanowić jak najlepszą odpowiedź na występujące w lokalnej społeczności problemy związane z problemem przemocy w rodzinie. Oznacza to, że powinien opierać się na dokładnej analizie występujących problemów, potrzeb i możliwości ich zaspokojenia adekwatnych do sił i środków, jakimi dysponuje gmina na potrzeby profilaktyki i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gostycyn.

W 2019 roku firma Oficyna Profilaktyczna z Krakowa przeprowadzała na zlecenie Gminy Gostycyn badania diagnostyczne problemów społecznych (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, przemoc domowa i rówieśnicza, cyberprzemoc).

Badaniami objęto poniższe obszary problemowe:

❖ **Alkohol i inne problemy społeczne w życiu dorosłych:**

❖ **Narkotyki i dopalacze w życiu dorosłych:**

❖ **Przemoc domowa w życiu dorosłych:**

- Opinie na temat przemocy,
- Doświadczenia respondentów związane z doświadczaniem bądź stosowaniem przemocy,
- Postawy mieszkańców wobec zjawiska przemocy domowej.

❖ **Alkohol a młodzież:**

❖ **Młodzież a narkotyki:**

❖ **Młodzież a zachowania przemocowe:**

- Przemoc rówieśnicza,
- Przemoc domowa,
- Cyberprzemoc- przemoc z wykorzystaniem telefonu komórkowego i Internetu.

1.3.1. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

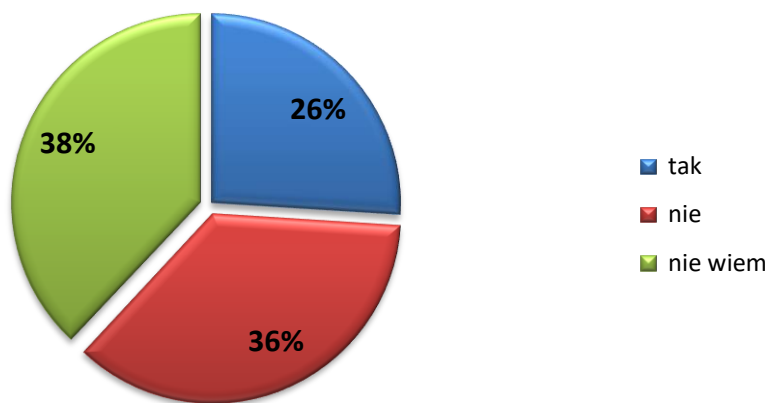
W pierwszej kolejności mieszkańców poproszono o określenie, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 26% badanych

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

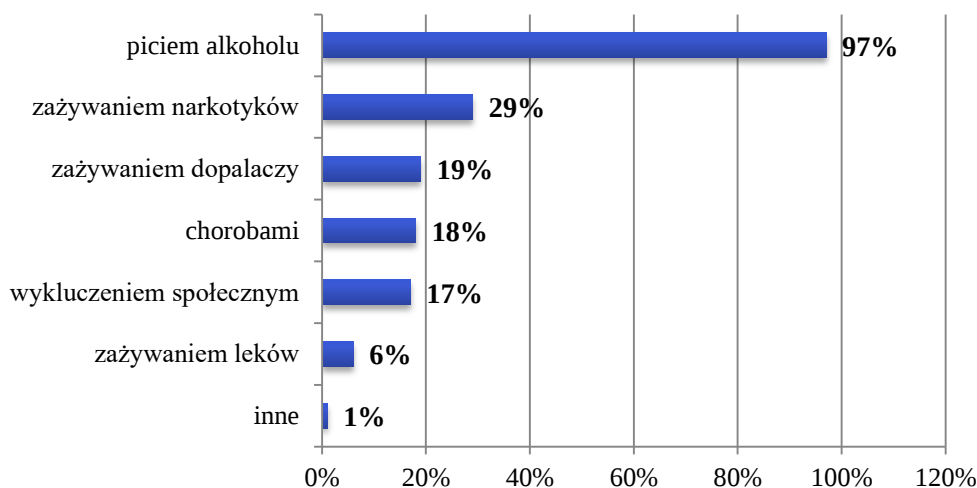
odpowiedziało twierdząco na to pytanie, zaś 38% przyznało, iż nie ma w tym zakresie wiedzy.

Wyk. 1. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem zdecydowanej większości mieszkańców problem przemocy w rodzinie związany jest z piciem alkoholu (97%). Część respondentów uważa również, że źródłem agresji stosowanej na członkach rodziny jest: zażywanie narkotyków (29%), dopalaczy (19%), choroby (18%), a także wykluczenie społeczne (17%) i zażywanie leków (6%).

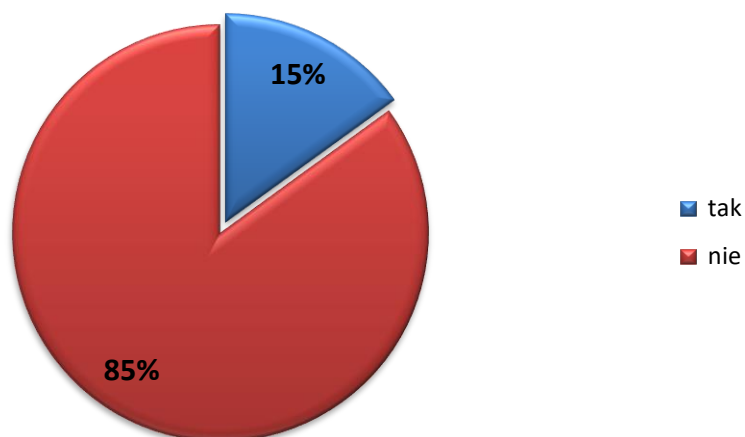
Wyk.2. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

W kolejnym pytaniu respondenci mieli odpowiedzieć na pytanie, czy doznali kiedyś przemocy. 15% mieszkańców gminy przyznaje, że jej doświadczyło.

Wyk.3. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Mieszkańcy, którzy zadeklarowali, że doznali kiedyś przemocy, zostali poproszeni o określenie jej rodzaju. Większość osób wskazało na przemoc fizyczną (10 osób) i psychiczną (9 osób), natomiast 2 osoby na zaniedbanie, a 1 na przemoc seksualną.

Tab. 1. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
fizyczna	67%	10
psychiczna	60%	9
zaniedbanie	13%	2
seksualna	7%	1
ekonomiczna	0%	0
nie wiem	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

6 mieszkańców doznało przemocy ze strony taty i partnera/partnerki, a 3 respondentów ze strony mamy i innych, bliżej nieokreślonych osób.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

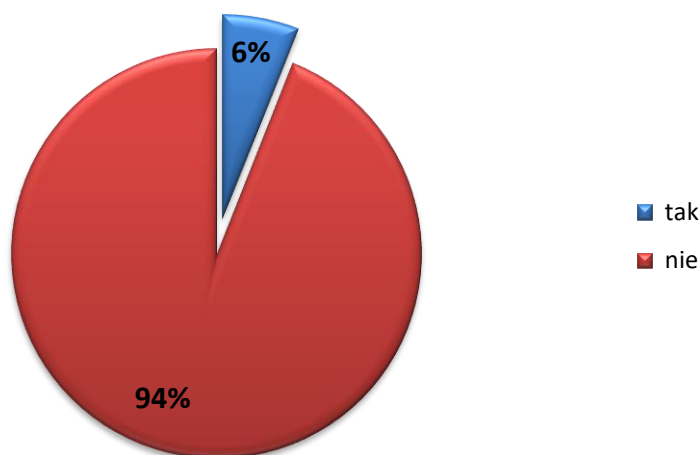
Tab. 2. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tata	43%	6
partner/partnerka	43%	6
mama	21%	3
inne osoby	21%	3
dziadkowie	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0
siostra	0%	0
brat	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy w większości deklarowali brak stosowania wobec drugiej osoby przemocy (94%), są jednak respondenci, którzy przyznają się do takich zachowań (6%).

Wyk. 4. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Większość osób deklarujących stosowanie wobec drugiej osoby przemocy określiło, iż była to przemoc fizyczna (4 osoby). 2 odpowiedzi padły na przemoc psychiczną i 1 na zaniedbanie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Tab. 1. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
fizyczna	67%	4
psychiczna	33%	2
zaniedbanie	17%	1
seksualna	0%	0
ekonomiczna	0%	0
nie wiem	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zachowania przemocowe, do których przyznają się respondenci, zastosowane były przez 2 mieszkańców wobec rodziców i partnera/partnerki, ale pojedyncze odpowiedzi padły również na rodzeństwo, dziecko/dzieci i inne nie wymienione w kafeterii odpowiedzi osoby.

Tab. 2. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
rodzice	33%	2
partner/partnerka	33%	2
rodzeństwo	17%	1
dziecko/dzieci	17%	1
inne osoby	17%	1
dziadkowie	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W momencie stosowania przemocy żaden respondent nie był pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych.

Tab. 3. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

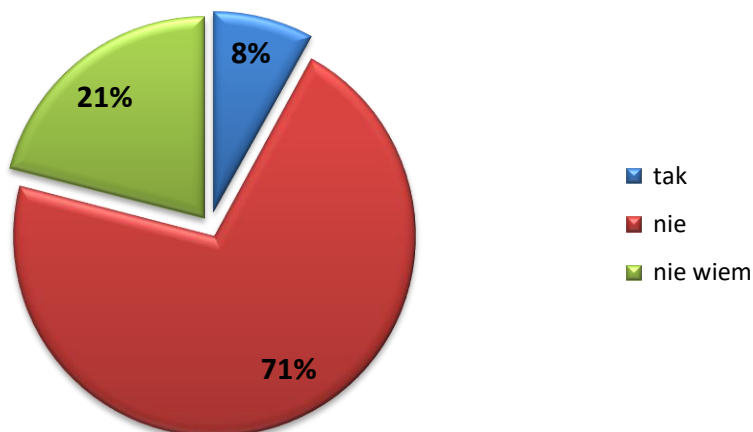
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie byłem/am pod wpływem	100%	6
alkohol	0%	0
narkotyki	0%	0
dopalacze	0%	0
inne	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

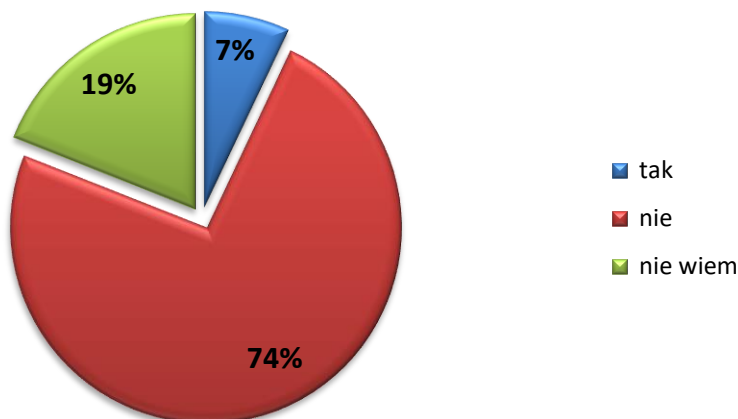
Ponad połowa mieszkańców biorących udział w badaniu uważa, że nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy (71%), 21% nie ma na ten temat wiedzy, natomiast zdaniem 8% takie okoliczności istnieją.

Wyk.5. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Respondenci zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem kary fizyczne zastosowane wobec dzieci, są dobrą metodą wychowawczą. Zdaniem ponad połowy ankietowanych (74%) nie jest to dobry sposób. Niepojęty jest fakt, że 7% mieszkańców uważa stosowanie przemocy, jako dobry środek wychowawczy, a 19% nie umie odpowiedzieć na to pytanie, co może wynikać z niewiedzy na temat konsekwencji bycia ofiarą przemocy w okresie dzieciństwa.

Wyk.6. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

1.3.2. Ujawnione przypadki przemocy w rodzinie

Z danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż w 2017 roku pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie, udzielono 1 rodzinie, w 2016 roku – 2 rodzinom, a w 2015 roku - 1 rodzinie.

Tab.8. Liczba rodzin, którym Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy i wsparcia w latach 2015-2017

	2015	2016	2017
liczba rodzin	1	2	1
liczba osób w rodzinach	5	11	7

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

W 2017 roku do Punktu Konsultacyjnego nie zwrócił się żaden sprawca przemocy, w przeciwieństwie do lat poprzednich, kiedy to w 2016 roku po poradę psychologa lub terapeuty zgłosiło się w 12 osób, a w 2015 roku – 25 osób.

Tab.9. Liczba sprawców przemocy zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego w Gostycynie

	2015	2016	2017
sprawcy przemocy	25	12	0

Źródło: Dane z Punktu Konsultacyjnego

Dane pozyskane z Posterunku Policji w Gostycynie pokazują, że w roku 2017 przeprowadzono 43 interwencje domowe, w 2016 roku również 43, z kolei w 2015 roku nieco więcej, bowiem policja interweniowała 51 razy. W 2017 roku rozpoczęto 6 procedur „Niebieskie Karty”, to znaczy, że wszczęto o 1 procedurę więcej niż to miało miejsce w roku 2016 i 2015. Z danych z Posterunku Policji wynika również, że w 2017 roku odnotowano 6 ofiar przemocy, w 2015 roku – 5, z kolei w 2015 8 ofiar. W porównaniu do 2015 roku liczba ofiar przemocy w rodzinie nieco spadła.

Tab.10. Liczba interwencji domowych

	2015	2016	2017
interwencje domowe	51	43	43
niebieska karta	5	5	6
ofiary przemocy	8	5	6

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Gostycynie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Ponad to z informacji przekazanych przez Posterunek Policji w Gostycynie, a dotyczących przestępczości wynika, iż w 2017 roku oskarżonym o znęcanie się nad rodziną została 1 osoba. W 2016 roku odnotowano 2 sprawców, natomiast w 2015 – 1 sprawcę.

Tab.13. Dane dotyczące przestępstw związanych ze znęcaniem się nad rodziną

rodzaj przestępstwa	2015		2016		2017	
	poszkodowani	sprawcy	poszkodowani	sprawcy	poszkodowani	sprawcy
znęcanie nad rodziną	1	1	3	3	1	1

Źródło: Dane z Posterunku Policji w Gostycynie

Jak widać na poniższym wykresie, liczba osób, wobec których stosowana była przemoc w rodzinie zmniejszyła się w porównaniu do 2015 roku. W 2015 roku ofiar przemocy było 8, w 2016 roku – 7, z kolei w 2017 – 5.

Tab.14. Liczba osób wobec których stosowana jest przemoc

Liczba Niebieskich Kart		Liczba osób wobec których stosowana jest przemoc	Ilość osób w rodzinie/ilość dzieci
2015	8 (7 zakończonych)	8	1 rodzina- 1 osobowa 2 rodziny- 3 osobowe 1 rodzina – 4 osobowa- 2 dzieci 2 rodziny- 5 osobowe- 1*2 dzieci, 1*3 dzieci 1 rodzina – 6 osobowa- 4 dzieci 1 rodzina- 7 osobowa- 1 dziecko
2016	7 (5 zakończonych)	7	1 rodzina- 4 osobowa 5 rodzin- 5 osobowych- 2*1 dziecko, 1*2 dzieci, 2*3 dzieci 1 rodzina- 6 osobowa- 4 dzieci
2017	5 (3 zakończone)	5	1 rodzina- 5 osobowa- 3 dzieci 1 rodzina- 4 osobowa 2 rodziny- 3 osobowe 1 rodzina- 2 osobowa

ROZDZIAŁ II

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej

2.1. Podmioty przewidziane do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Zasoby instytucjonalne:

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab.15. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z obszarami ich działania.

Zasoby instytucjonalne	Obszar działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- wczesna diagnoza, - poradnictwo, - promocja i realizacja procedury „Niebieskie Karty”, - udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, - wydawanie ulotek edukacyjnoinformacyjnych, - organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, - prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, - udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	- wczesna diagnoza, - realizacja procedury „Niebieskie Karty”, - realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy, - udział w kampaniach edukacyjnoinformacyjnych.
Policja	- realizacja procedury „Niebieskie Karty”, - podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - monitorowanie sytuacji rodziny z problemem przemocy.
Ośrodki zdrowia	- wczesna diagnoza, - przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy, - realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Można wyróżnić również podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- instytucje kościelne,
- lokalne organizacje pozarządowe.

Zasoby ludzkie:

Gmina w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dysponuje osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie, do których należą m.in.:

- terapeuci i instruktorzy terapii uzależnień,
- psycholodzy i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- lekarze pierwszego kontaktu,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

2.2. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

- Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Zasoby - instytucje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). 2. Systematyczne doskonalenie realizacji procedury „Niebieska Karta”. 3. Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie. 4. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny. 5. Wnikliwa znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami.	1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie. 2. Niski poziom świadomości obywatelskiej w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz problemu przemocy rówieśniczej. 3. Zjawisko nierozpoznawalne, „nie nazwane po imieniu” nawet przez same ofiary przemocy, a szczególnie świadków i sprawców. 4. Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę przemocy będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu. 5. Nieznajomość instytucji pomocowych. 6. Niewystarczająca skuteczność działań prowadzonych w ramach procedury „Niebieska Karta”.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonych przemocą. 2. Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie	1. Negatywne wzorce zachowań społecznych. 2. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. 3. Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

przemocy (realizacja Krajowego Programu Przemocy w Rodzinie).	przemocy, niechęć do współpracy.
3. Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy.	4. Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym.
4. Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania.	5. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.
5. Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy (szkolenia dla różnych grup zawodowych).	6. Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora.

ROZDZIAŁ III

3.1. Cel główny Programu

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zwiększenie skuteczności działań interdyscyplinarnych i systemowych poprzez działania prewencyjne, profilaktyczne, edukacyjne i wspierające w Gminie Gostycyn.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- **Profilaktyki uniwersalnej**- adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Gostycyn (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemu przemocy.
- **Profilaktyki selektywnej**- adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia zachowań przemocowych.
- **Profilaktyki wskazującej**- adresowanej do grup lub osób, które demonstrować wczesne symptomy problemów związanych z doświadczaniem lub stosowaniem przemocy.
- **Terapii**- obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z doświadczaniem/stosowaniem przemocy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Cel 1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.

OPIS CELU	Edukacja różnych grup społecznych mająca na celu wzrost świadomości w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.
ZADANIA	1. Stworzenie bazy danych: osób, miejsc oraz instytucji udzielających pomocy oraz przekazanie zebranych informacji społeczności lokalnej. 2. Udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych akcji, szkoleń i kampanii edukacyjnych. 3. Edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych i in. 4. Edukacja w zakresie skutecznych sposobów rozwiązywania konfliktów. 5. Realizacja programów profilaktyczno - edukacyjnych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych. 6. Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych. 7. Ewaluacja realizowanych programów profilaktycznych - analiza efektów prowadzonych działań. 8. Budowanie relacji zaufania między nauczycielami i uczniami poprzez realizowanie programów i projektów wychowawczo-integracyjnych.
PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	Urząd Gminy, Zespół interdyscyplinarny, Policja, GKRPA, media lokalne, GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia
WSKAŹNIKI	• Liczba informatorów, ulotek, pogadanek, spotkań profilaktycznych, informacji w mediach. • Liczba podmiotów prowadzących programy profilaktyczne i edukacyjne. • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. • Liczba uczestników zrealizowanych programów.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Cel 2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.

OPIS CELU	Zapewnienie należytej opieki rodzinom, w których występuje przemoc.
ZADANIA	1. Wypracowanie jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy w rodzinie. 2. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz ośrodka interwencji kryzysowej. 3. Zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin. 4. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia. 5. Zapewnienie dostępu do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy wobec najbliższych w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. 6. Ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego - przesłuchiwanie dzieci w tzw. „Niebieskich Pokojach”. 7. Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie. 8. Popularyzacja działalności już istniejących grup pomocowych, terapeutycznych dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży doznających przemocy w rodzinie, ukazanie skuteczności działania tych grup. 9. Stworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie mieszkań socjalnych z zasobów gminy. 10. Wypracowanie skutecznych procedur umożliwiających mediacje rodzinne, zwiększenie ich dostępności. 11. Upowszechnianie metod pracy socjalnej głównie poprzez empowerment - podejście skoncentrowane na upodmiotowieniu klienta w pracy socjalnej, w wyniku czego odzyskuje on poczucie wpływu na własne życie oraz umożliwia podjęcie działań na rzecz poprawy własnej sytuacji. 12. Udostępnienie mieszkańcom informacji o instytucjach

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

	udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	Urząd Gminy, Zespół interdyscyplinarny, Policja, GKRPA, GMOPS, Sąd, Prokuratura, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
WSKAŹNIKI	• Liczba udzielonych porad. • Liczba osób objętych poradnictwem. • Liczba osób objętych terapią indywidualną i grupową. • Liczba utworzonych grup wsparcia/liczba osób w nich uczestniczących.. • Liczba rodzin skierowanych na mediacje. • Liczba mieszkań socjalnych przyznanych z zasobów gminy. • Liczba rodzin doświadczających przemocy w rodzinie objętych pracą socjalną. • Liczba rozpowszechnionych informatorów.

Cel 3. Podniesienie kompetencji instytucji i służb zajmujących się problematyką przemocy.

OPIS CELU	Podnoszenie i doskonalenie umiejętności przedstawicieli służb, instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
ZADANIA	1. Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla profesjonalistów zajmujących się działaniami profilaktycznymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Wdrażanie skutecznych metod wsparcia dla pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. 4. Ułatwienie procedur związanych z wymianą informacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Organizowanie wizyt studyjnych, superwizji.
PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	Urząd Gminy, Policja, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, sądy, prokuratura, placówki terapii uzależnień.
WSKAŹNIKI	• Liczba szkoleń, konferencji, seminariów, wizyt studyjnych. • Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach, seminariach. • Liczba superwizji, grup wsparcia. • Liczba osób uczestnicząca w superwizji, grupach wsparcia.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

Cel 4. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży

OPIS CELU	Budowanie właściwych postaw oraz poszerzanie wiedzy dzieci i młodzieży względem problemu przemocy.
ZADANIA	1. Edukacja uczniów na temat typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole. 2. Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją własną oraz rówieśników. 3. Poradnictwo indywidualne i grupowe w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem. 4. Promowanie pozytywnych postaw wzmacniających rolę rodziny poprzez działania edukacyjne. 5. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla rodziców mających trudności z wychowaniem dzieci. 6. Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego (działalność świetlic, klubów itp.). 7. Zorganizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej dotyczących zachowań agresywnych wśród uczniów oraz przemocy w rodzinie.
PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	Urząd Gminy, jednostki samorządu gminnego, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia.
WSKAŹNIKI	• Liczba warsztatów, prelekcji, spotkań. • Liczba działań edukacyjnych. • Liczba rodziców korzystających z poradnictwa i terapii. • Liczba świetlic środowiskowych, klubów. • Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w ofercie zagospodarowania czasu wolnego. • Liczba szkoleń dla kadry pedagogicznej.

Cel 5. Zintensyfikowanie działań prowadzonych przez zespół interdyscyplinarny oraz grupy robocze realizujące procedurę Niebieskiej Karty.

OPIS CELU	Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.
ZADANIA	1. Realizacja lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę różnych instytucji i osób - pedagogów, pracowników socjalnych, policji, sędziów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia. 2. Utworzenie grup tematycznych powołanych do konkretnych działań z pośród członków Zespołu Interdyscyplinarnego. 3. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbieranie danych dotyczących rozmiarów problemu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

	przemocy w rodzinie. 4. Realizacja procedury Niebieskiej Karty, zgodnie z obowiązującym trybem i sposobem powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowymi warunkami jego funkcjonowania. 5. Monitorowanie procedury Niebieskiej Karty oraz sytuacji rodzin po zakończeniu procedury Niebieskiej Karty.
PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	Urząd Gminy, jednostki samorządu gminnego, GKRPA, Policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny
WSKAŹNIKI	• Liczba utworzonych grup tematycznych. • Liczba odbytych spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. • Liczba odbytych spotkań grup roboczych. • Liczba założonych i zakończonych Niebieskich Kart. • Liczba rodzin objętych monitoringiem.

Cel 6. Poprawa jakości działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc

OPIS CELU	Zwiększanie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
ZADANIA	1. Odseparowanie osób stosujących przemoc w rodzinie od osób doznających przemocy poprzez zapewnienie im miejsca schronienia. 2. Rozpowszechnienie informacji na temat programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie oraz podmiotów które je realizują. 3. Motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie. 4. Kierowanie na terapie odwykowe do placówek lecznictwa odwykowego i KRPA. 5. Prowadzenie terapii mającej na celu powstrzymanie zachowań agresywnych.
PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	Urząd Gminy, jednostki samorządu gminnego, GKRPA, Policja, Sąd i Prokuratura, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny .
WSKAŹNIKI	• Liczba interwencji w rodzinie z powodu przemocy w rodzinie. • Liczba osób stosujących przemoc zgłoszonych do KRPA. • Liczba wniosków skierowanych do Sądu i Prokuratury. • Liczba postępowań sądowych zakończonych wyrokiem z art. 207 kk. • Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym.

3.2. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- Mieszkańców Gminy Gostycyn, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie.
- Osób, które dotknięte zostały przemocą w rodzinie.
- Osób, które stosują przemoc w rodzinie.
- Świadców przemocy w rodzinie.
- Osób zawodowo zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

3.3. Realizatorzy Programu

- Urząd Gminy.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostycynie.
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Posterunek Policji w Gostycynie.
- Placówki Ochrony Zdrowia.
- Organizacje Pozarządowe.
- Gminny Zespół Oświaty.
- Gminna Biblioteka Publiczna.
- Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi.
- Kościoły i związki wyznaniowe.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

3.4. Przewidywane efekty realizacji Programu

- Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Podniesienie kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Budowa spójnego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2019-2029

3.5. Finansowanie Programu

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 - 2029 finansowane będą z budżetu Gminy Gostycyn oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

3.6. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Monitoring i kontrola efektywności prowadzone będą poprzez:

1. Prowadzenie działań zmierzających do pełnego rozpoznawania potrzeb środowisk, w których występuje zjawisko przemocy, w celu określenia priorytetów działania.
2. Prowadzenie monitoringu dostępności, skuteczności, jakości i efektywności różnych kategorii działań.
3. Monitorowanie potrzeb i skuteczności działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz szkolnych programów profilaktycznych, pozyskiwanie danych od kluczowych realizatorów na wewnętrznych formularzach sprawozdawczych zgodnie z przyjętym harmonogramem raportowania (nie rzadziej niż raz w roku). Dane zebrane w trakcie procesu monitorowania będą analizowane i wykorzystywane do przygotowywania raportów wewnętrznych zarówno na potrzeby samych realizatorów, w celu redystrybucji informacji, jak i w celu opracowania oraz prezentacji wymaganych okresowych i rocznych sprawozdań dla wewnętrznych i zewnętrznych podmiotów.

Ewaluacja wewnętrzna obejmuje analizę danych, poziom realizacji wskaźników, jak i wyników badań socjologicznych oraz kontynuację rozpoczętego w latach poprzednich procesu opracowywania narzędzi służących do badania efektywności działań w poszczególnych obszarach problemowych.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

tel. 12 395 06 65

tel. kom. 575 898 939

e-mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

